

Λόγιο – Λαϊκό Λεξιλόγιο

Λόγιες	Λαϊκές
Πρόκειται για λέξεις/ φράσεις που ανήκουν στον έντεχνο, καλλιεργημένο κυρίως γραπτό λόγο. Πρόκειται για λέξεις φράσεις με λόγια προέλευση και λόγια χρήση που εντάσσονται στο επίσημο λεξιλόγιο. Ως λόγιες αντιμετωπίζονται συχνά και λέξεις/ φράσεις που είναι σπάνιες και δεν ανήκουν στο βασικό καθημερινό λεξιλόγιο. π.χ. έμφρονα δίποδα (αντί για άνθρωπος)	Πρόκειται για συχνές λέξεις/ φράσεις που ανήκουν κυρίως στον προφορικό καθημερινό λόγο, είναι οικείες και συνήθως ανεπιτήδευτες. Χρησιμοποιούνται συνήθως σε περιβάλλοντα τέτοια, όπου το είδος σχέσεων μεταξύ των συνομιλητών είναι οικείο. π.χ. πιάτσα (αντί για μέρος συνάντησης)
Πρόθεση συγγραφέα/ επικοινωνιακό αποτέλεσμα	
Το λόγιο λεξιλόγιο (και γενικώς το σπάνιο λεξιλόγιο): 1. Προσδίδει στο ύφος του κειμένου λόγιο, τυπικό, επίσημο, σοβαρό, επιστημονικό τόνο. 2. Καθιστά την έκφραση επιτηδευμένη, ιδίως όταν περιλαμβάνει λέξεις σπάνιες και εξεζητημένες (λόγος εξεζητημένος και επιτηδευμένος) 3. Ορισμένες φορές ο συγγραφέας το χρησιμοποιεί για να ειρωνευτεί, αποδοκιμάσει, να καυτηριάσει, να καταγγείλει, να στηλιτεύσει ενέργειες και συμπεριφορές	Το λαϊκό λεξιλόγιο (και γενικώς το καθημερινό λεξιλόγιο): 1. Προσδίδει προφορικότητα στην έκφραση 2. Καθιστά εύκολα κατανοητό το περιεχόμενο του κειμένου 3. Αποδίδει στο ύφος απλό, φυσικό, οικείο, φιλικό, εξομολογητικό, διαλογικό τόνο, καθώς δίνεται η εντύπωση ότι ο πομπός επιδιώκει να μιλήσει με τον δέκτη → ο δέκτης ταυτίζεται ευκολότερα με τις απόψεις του πομπού 4. Προσδίδει ζωντάνια και παραστατικότητα στα λεγόμενα

ΑΣΚΗΣΗ

Για τη λύση του προβλήματος μάλλον δεν δικαιούμαστε να εμπιστευθούμε αυτόν που το προκάλεσε: τον άνθρωπο. Ο τρώσας δεν παρανοιάζεται για την ίαση. Προφανώς και διαφέρει ποσοτικά η ευθύνη της μιας χώρας, τάξης ή καταναλωτικής ομάδας από την άλλη, στο βάθος όμως η στάση είναι ίδια, κι αυτό μετράει: αδιαφορία, «έλα μωρέ τώρα, χάθηκε ο κόσμος αν αφήσω τη σακούλα μου να την πάρει ο αέρας και δεν την κυνηγήσω...». Φυσικά και χάθηκε ο κόσμος. Γιατί κόσμος δεν είναι μόνο τα έμφρονα δίποδα. Ένα κομμάτι του άλλου κόσμου, του μη έμφρονος, μοιάζει περισσότερο άξιο εμπιστοσύνης απ' ό,τι η κορωνίς της φύσεως: Αυστραλοί ωκεανολόγοι βεβαίωναν τον Ιούνιο του 2014 ότι μικροσκοπικοί ζωντανόι οργανισμοί περιορίζουν τον τεράστιο όγκο απορριμμάτων που επιπλέουν στην επιφάνεια των ωκεανών, τρώγοντας το πλαστικό αλλά και βυθίζοντας μικρά κομμάτια του στον πυθμένα. Δύο χρόνια αργότερα, Ιάπωνες ερευνητές ανακάλυψαν ότι το βακτήριο *Ideonella sakaiensis* 201-F6 καταβροχθίζει πολλά πλαστικά μπουκάλια κάθε χρόνο, διασπώντας το πολυαιθυλένιο, το PET.

? Ο συγγραφέας του κειμένου συνδυάζει λόγιες λέξεις και φράσεις με οικείες και καθημερινές. Αφού δώσετε από δύο παραδείγματα για την κάθε περίπτωση, να εξηγήσετε πως επιδρά η επιλογή αυτή στο ύφος του κειμένου και ποια πρόθεση του συγγραφέα εξυπηρετεί.

Ο συγγραφέας στο κείμενο συνδυάζει λόγιες λέξεις και φράσεις με οικείο και καθημερινό λεξιλόγιο. Ενδεικτικά παραδείγματα που επιβεβαιώνουν αυτή την επιλογή είναι:

- **λόγιες:** Ο τρώσας, έμφρονα δίποδα, η κορωνίς της φύσεως
- **οικείο-καθημερινό:** έλα μωρέ τώρα, χάθηκε ο κόσμος, τρώγοντας το πλαστικό, μικρά κομμάτια

Πρόθεση του συγγραφέα με τη χρήση οικείου – καθημερινού λεξιλογίου είναι να απευθυνθεί με αμεσότητα στο ευρύ αναγνωστικό κοινό για το πρόβλημα της οικολογικής καταστροφής του υδάτινου ορίζοντα λόγω της χρήσης πλαστικών από την ανθρώπινη αδιαφορία. Με αυτή τη γλωσσική επιλογή καθιστά εύκολα καπονοητό το περιεχόμενο του κειμένου και αποδίδει στο ύφος οικείο, φιλικό και διαλογικό τόνο. Από την άλλη, με το λόγιο λεξιλόγιο επιτυγχάνει, αρχικά, να αναδείξει τη σοβαρότητα της κατάστασης, αλλά και να αποδοκιμάσει ειρωνικά τη στάση αδιαφορίας του ανθρώπου. Ο άνθρωπος, παρότι νοήμων και ανώτερος διανοητικά από τα άλλα έμβια όντα, διαπράττει «εγκλήματα» προς το περιβάλλον και αυτό βρίσκει αντίθετο τον συγγραφέα, εκφράζοντας την αποδοκιμασία του με καταγγελτικό και δηκτικό τόνο.